

J. Galvydis

1830 METŲ LIEPOS REVOLIUCIJA MININT

(BRUOŽAI)

Istorikų jau senokai yra nustatytas vienas labai charakteringas visuomeninio gyvenimo reiškinys, būtent: visuomeninis gyvenimas keičiasi, progresuoja ir ne tik tolydžio, pamažėle, bet kartais ir šuoliais šauna priekiu, kad paskum vis dėlto kiek sugrįžti atgal ir iš to naujo taško vėl progresuoti, keistų. Ta prasme galima sakyti, kad istorinį žmonių visuomenės gyvenimą sudaro akcijos judėjimai, judėjimai stumia gyvenimą priekiu, ir reakcijos judėjimai — atoveikos, gyvenimo stabdymai bei vartymai jo atgal. Visuomeninius judėjimus priekiu varo nepasitenkinimas esama bukle, tvarka. Tas nepasitenkinimas kurį laiką reiškiiasi opozicinės nuotaikos fermentavimuisi ir, jei nieko iš konservatyvios pozicijos pusės nėra daroma arba labai mažai kas daroma tam nepasitenkinimui pateikti, įvyksta staigus griauņas sproginimas — revoliucija. Staiga parblokti konservatyviniui visuomenės sluoksniai iš pradžios negali sulaikyti audringai pasireiškusių progresyviųjų jėgų. Konservatyvus gaivalas revoliucijos metu smarkiai pasireiškusiams progresyviams judėjimui iš pradžios gali tik šiaip ar taip kliudyti. Tik kiek vėliau, jei revoliucija nepakankamai giliai pravedama arba jei pačių revoliucijų visuomenės grupių tarpe įvyksta skilimas arba nusivylimas, — konservatyvi ir reacinga visuomenės dalis atsigauna. Atsigavusi reakcija stengiasi gyvenimą grąžinti į senas vėzes, bet kadangi to paprastai negali padaryti, tai ji stengiasi atgauti nors tai, ką gali, ir šiaip jau stabdyti gyvenimą. Atsigavusiai reakcijai padeda, viena, tie, kurie pabugsta revoliucinio judėjimo, kai šis pereina tam tikras ribas; antra, akcijos vadų tarpe kilęs skilimas ar net kova. Reakcijos pozicijas stiprina ir ta aplinkybė, kad akcijos šalininkai ir jos vykdytojai gana dažnai apsvilia revoliucijos rezultatais, kai mato, kad revoliucija toli gražu neįgyvendino to, ko iš jos buvo tikėtasi. Taip buvo ir prancūzų didžiosios revoliucijos metu: vieni (stambioji buržuazija), per tą revoliuciją daug laimėję, išsigando jos inercijos, pabūgo to demokratizmo, kuris grasė pavojumi stambiai buržuazijai; antri (patį smulkioji buržuazija ir darbininkai), mažai ką laimėję arba stačiai beveik nieko nelaimėję, ją apsvilė, nes jie patyrė, kad labai gražiais žodžiais gali būti papuošta karti tikrovė. Buržuazinė reakcija padėjo Napoleonui įlipti į sostą; bet dar didesnė reakcija (bajorų aristokratų, manarchų) po Napoleono laikmečio kaip pačioj Prancūzijoje, taip ir kitur, ypač kaimyninėse šalyse, kūr prieš tai buvo pasėta revoliucinė sėkla, — stengėsi gyvenimą pasukti atgal į seną vagą. Po Vienos kongreso (1814-1815 m.) Europoj ėmė labai plačiai siautėti reakcija: kuone visas gyvenimas tada buvo jos atoveikos baras. Ji visai ryškiai pasireiškė ir politiniams, ir socialiniams, ir kultūriniam gyvenime. Tai garsus penkiošiolika metų trukęs restauracijos (atstatymo) laikotarpis. To meto politinė reakcija buvo grynai absolutistinė ir nukreipta į būvo prieš prancūzų revoliucijos paskelbtus tautų apsisprendimo, tautų savivaldos, arba visuomenės dalyvavimo valdžioje, principus. Ji stengėsi atstatyti revoliucijos ir Napoleono laikmečiu nuverstus sostus, sugriautas valstybes ir jų senovinę tvarką. Socialinė reakcija stengėsi kūr galdama atgaivinti visuomenę apgriautus arba stačiai jau panaikintus feodalinių liekanų santykius. Šiame bare reakcijai sunku jau buvo ką beatilaisyti: čia reakcinei aristokratijai Prancūzijoje teko susidurti sū gerokai jau sustiprėjusia liberalų buržuazija, kuri kaip galdama stengėsi atlaikyti per didžiąją revoliuciją laimėtas, o Napoleono laikmečiu sustiprintas pozicijas. Kultūrinei to meto reakcijai charakteringa klerikalizmas, tikiybinių jausmų pakilimas, pasisukimas į viduramžius protestuojant prieš to meto gyvenimo kryptį. Čia galima paminėti tokius reiškinis: valstybių valdžių sąjūta su bažnyčia, iezuitų grąžinimas, mistiizmas, spiriualizmas, idealizmas, idealizuojąs praeitį romantizmas, istorizmas. Visa tai buvo priešpastatyta XVIII a. racionalizmui, materializmui, sensualizmui. Atsigavusi reakcija kaip kitur, taip ir Prancūzijoje (apie ją čia daugiausia ir kalbama) stiprėjo: vyriausybė, dvasininkai, bajorai aristokratai suko gyvenimą atgal. Tačiau kita visuomenės dalis — turtinga, apsviesta buržuazija stengėsi ne tik atlaikyti reakcijos atakas, bet dargi pirma patogia proga gyvendinti savo principus.

Pro debesis besiveržią saulės spinduliai žymiai padailina šį vaizdą, kurį nu-fotografavo Amerikos žvalgybos lakūnai, kai skraidė Messinos srityje.

Šis ne tik anticreakcinis buržuazijos judėjimas, bet tada ir labai progresyvus judėjimas prieš šimtą metų su viršūn gavo liberalizmo vardą. Visi progresyvūs judėjimai, kad ir kaip skirtųsi jie savo principais, turi vieną visiems jiems bendrą bruožą — pastangas vartyti gyvenimą priekiu vardan naujų principų, daryti gyvenimą geresnį užtat ir pertvarkyti jį pagal tuos naujus principus. Šiuo atžvilgiu liberalizmas XIX a. judėjimas galima pastatyti į vieną eilę sū humanizmu, reformacija, XVIII a. švietimu ir to paties amžiaus prancūzų revoliucija, o taip pat ir su vėlesniu už liberalizmą socializmu.

Restauracijos laikotarpio reakcija ir liberalizmas buvo dvi griežtai priešingos srovės. To laikotarpio reakcionieriams (atsilikusiose šalyse ir XX a. pav., Lietuvoj) charakteringa linkimėsi į viduramžius arba šiaip jau į praeitį, kada kultūriniam, socialiniam ir politiniam gyvenime asmens laisvės principas buvo visai paneigtas arba labai suvaržytas. Tą patį paaiškinama tuo, kad reakcionieriai į žmogų, ypač iš žemesnių visuomenės sluoksnių kilusį, žiuri kaip į butybę, kuriai neturi būti duota laisvė, bet priešingai — toks žmogus turi būti suvaržytas; pasaulinės ir dvasinės valdžios nuolat globojamas, sekamas, kontroliuojamas. Tai viengranda. Antra, reakcinius visuomenės sluoksnius nuolat lydi prišpaustųjų ir naudojamųjų sukijimo baimė. O iš pavergtų, užgautų ir nesuipratusių asmenybių visad mažiau šansų laukti maistingo atsipyrimo, nekaip iš apylaisvių ir susipratusių. Užtat asmens nelaisvė buvo ir yra visokių reakcionierių išmėginta priemonė kuo ilgiausiai išsilaikyti užimtose pozicijose. Liberalai — laisvės šalininkai — visur buvo nuoseklus individualistai ir tuo metu kai reakcionieriai nuolat rodydavo savo tikybinį nepakantumą, buvo prieingi minties, žodžio, spaudos ir sąžinės laisvėms, su panieka žiurėjo į asmenį iš žemesniųjų visuomenės sluoksnių ir t. t., — liberalai reikalavo sąžinės, minties, laisvo mokslo tyrinėjimo, žodžio, spaudos laisvių, asmens neliečiamybės garantijų, asmenybės vertės gerbimo, pilietinių teisių lygybės, konstitucijos ir šalies atstovybės (parlamento), kur jo nebuvo, o kur buvo — tų parlamentų teisių praplėtimu ir t. t. Jų programoj matom prancūzų didžiosios revoliucijos principus, tik ne visus, nes prancūzų didžiosios revoliucijos judėjimas be viso to dar buvo demokratiniis. O to nutosekliai pravedamo demokratizmo ir nenorėjo ir bijojo liberalai, demokratai jie neįsistatėjo, bijojo, tarp kitko, kad gyvenimo eiga tada nepasuktų staigiai priekiu, kad šalies valdyme ne-

GELBĖKITE!
MUMS YRA REIKALINGAS JUSŲ PIANAS
Mes mokėsime aukštas kainas ir duosime tuojauš cash! Mums yra reikalingas jūsų pianas, nežiurint kokiam stovyje jis būtų ir bet kokios išdirbystės! Telefonuokite arba rašykite
A. S. ARMSTRONG
ANDover 3373
105 W. ADAMS.

J. P. VARKALA
VALSTIJOS REGISTRUOTAS AUDITORIUS
Perkėle savo Raštine į **BRIGHTON PARKA**
4148 ARCHER AVE.
Phone Virginia 2114
Su Income taksais ir kitais reikalais kreipkitės viršminėtu antrašu.

Skelbimai Naujienose duoda naudą dėlto, kad pačios Naujienos yra naudingos.

KELLOGG SWITCHBOARD & SUPPLY COMPANY
Išteigta 1897 m.
Per 46 metus išdirbtinėjai aukštos rūšies telefonų įrengimų.
MES ISMOKINSIME MOTERIS
SUDESTYMO IR MAŠINŲ DARBO.
MOKESIME GERAS PRADŽIOJE ALGAS.
APSIMOKES JUMS
ATSILANKYTI IR SUŽINOTI APIE DAUGELĮ PUKIŲ SIULOMŲ PROŲ.
6650 SO. CICERO AVE.

KODĖL KENTĖTI DEL KOJŲ? D-RO Blasczynskio Gyduolės gaunamos vaistinėse, pagelbės Jums! BOROCYL Milteliai nuo niežėjimo, perdidelio prakaitavimo, prasto kvapnio ir užkrėtimo odos, išsukailančios atleto kojų. BOROCYL skystis lengvoms žaizdoms, nuo perštėjimo, nudegimo, susiželdimų ir visokių odos ligų.
BOROCYL CO., 1200 N. Ashland Av. BRUNS. 7209

Jeį Kam Reikalingi Pinigai Duodam PASKOLAS ant Pirmų Morgičių UŽ MAZESNĮ NUOSIMTĮ BE KOMIŠINO
Patarnavimas Greitas ir Teisingas
UNDER U. S. GOVERNMENT SUPERVISION.
STANDARD FEDERAL SAVINGS and LOAN ASSOCIATION of CHICAGO
JUSTIN MACKIEWICH, Pres. and Mgr.
4192 Archer Avenue • Virginia 1141

WOODS THEATRE
RANDOLPH PRIE DEARBORN ST.

PIRMADIENI, Rugpūčio 30 diena, 7:45 ryto,

pradės rodyti idomiausį paveikslą išleistą Hollywood'e.
Pamatysite Vokietiją ir Japoniją sunaikintas Jungtinių Valstijų orlaiviais.

Walt Disney's puikus spalvotas sensacinis paveikslas.

"VICTORY THROUGH AIR POWER"

parenta MAJORO de SEVERSKY geriausiai parduadama knyga.

taipgi **"TAXI, MISTER"** puiki komedija.

ARCHER AVENUE FURNITURE MFG.
JOS. KAZIKAITIS, Savininkas.
4140 Archer Ave.
Telefonas LAFAYETTE 3516

DIRBTINI DANTYS
I kuriuos gražu žūrėti! Nepaprastas pavertimas iluzijos i tikrybę. Yra labai prižiurima, kad išvengus raukšlių ir dirbtinos išvaizdos. Visos pastangos dedamos atbudavojimui natūralės išžiuros.
PERMATOMOS PLEITOS

PEOPLES DENTAL LABORATORIES
10 W. Jackson, 3rd fl., roh State
Atidara vakarais iki 8:30 val. Šeštadieniais iki 6 vakaro.
Tobulas Pritaikymas Garantuotas

Sophie Barcus
RYTINĖ RADIO VALANDA -18 STOTIES-
W.G.E.S.
Kasdien nuo 8:45 val. ryto iki 9:15 val. ryto. Subatomis nuo 8:30 iki 9:15 val. ryto. Pirmadieniais taipgi 7:00 val. vakare. Išgirskite vėliausias žinlas muziką ir kitus domulus pranešimus.

REMKITE TUOS, KURIE GARSINASI
"NAUJIENOSE"

EXTRA! EXTRA! Pirmainytas vardas ir adresas
MONARCH LIQUOR
Lietuviškas Žydukas, 3529 S. HALSTED ST. Phone YARDS. 6054

VICTOR BAGDONAS LOCAL & LONG DISTANCE MOVING
Perkraustom furniūsius, pianus ir visokius rakandus bei štorus. Vežam į farmas ir kitus miestus. Zema kaina. Musų darbas garantuotas. Taipgi pristatome anglis į visas miesto dalis.
3212 So. Halsted St.
Sankite Tel. VICTORY 0066

FOTOGRAFAS CONRAD
FOTOGRAFAS
Studija įrengta pirmos rūšies su moderniškomis užlaidomis ir Hollywood'o šviesomis. DARBAS garantuotas.
420 W. 63rd St. Tel. ENG. 5883-5840

RADIO PROGRAMAI LEIDŽIAMSI BUDRIKO KRAUTUVĖS PER 14 METŲ:
W. C. F. L. 1000 k. nedėlios vakare 9 valanda.
W. H. F. C. 1450 k. ketvergjo vakare 7 valanda.

Pilnas didelis pasirinkimas namams rakandų, gerų Parlor Setų, Pečių, Karpetų, Radijų ir didelė Jewelry Krautuėve sykiu su Rakandų Krautuėve po vienu stogu. Taipgi Rekordai, Gaidos.

Jos. F. Budrik INCORPORATED
3241 S. Halsted St. CHICAGO, ILL.
Tel. CALUMET 7237-4591

